

Klagen over hulpverlening

Suzanne Hautvast*

Hulpverlening komt er in autobiografieën van (ex-)verslaafden nogal bekwaaid vanaf. Allereerst wordt er bijzonder weinig over geschreven, terwijl de auteurs op het moment van schrijven vaak in een kliniek verblijven of net een intensieve therapie achter de rug hebben. Geen beter moment om ervaringen met de hulpverlening op te schrijven, zou je denken. Toch geven velen de voorkeur aan het uitvoering beschrijven van hun leven als gebruiker. Als er dan toch iets wordt gemeld, dan is dat zelden positief. Als je, zoals Keith Bakker en Erik Stoffeiris, recentelijk zelf een hulpverleningsaanbod hebt ontwikkeld, is het bijna logisch dat je weinig heel laat van de reguliere hulpverlening. Maar ook anderen klagen.

Pepijn Lievens (2008). *Relaas van een stofzuiger*. Antwerpen: Houtekiet. ISBN 978 90 8924 005 7, € 17,50.

De Vlaming Pepijn Lievens die in *Relaas van een stofzuiger* zijn leven als verslaafde beschrijft, klaagt bijzonder grappig, al

* Drs. S. Hautvast is beleidsmedewerker bij Centrum Maliebaan te Utrecht. E-mail: shautvast@centrummaliebaan.nl.

ontstijgt ook hij de clichés niet. Eerst bezoekt hij een psychiater, maar haakt af als hij vaststelt dat die zijn patiënt vijftien minuten aan het woord laat en vervolgens zelf vijfenvijftig minuten praat en bij het eerste consult al vier soorten medicatie voorschrijft. Vervolgens belandt hij bij een psycholoog, maar als hij beseft dat de behandeling net zo duur is als een cokeverslaving, gaat hij niet terug. Een maatschappelijk werkster probeert hij ook nog. Zij lijkt in zijn ogen zestien en hij kan haar alles wijsmaken - wat hij dan ook doet. De vrouw blijft maar begrijpend knikken. Lievens bewaart zijn geld liever voor een reis naar Afrika. Op pagina 62 van het boek lijkt het een terloopse zin, maar het is die reis naar Afrika die hem doet besluiten definitief te stoppen. Tijdens een safari raken Lievens en zijn reisgenoten betrokken bij een ernstig auto-ongeluk. Hoewel niemand ernstig is gewond raakt, is het onzeker of ze in dit park - waar wilde dieren rondlopen - de ochtend zullen halen. Ze halen het. En in die nacht, als hij de dood in de ogen kijkt, ontdekt hij dat hij wil leven omdat hij nog zoveel te doen heeft. Deze keer lijkt

zijn stoppoging succesvol. Hij gaat in intensieve therapie, waar we verder niets over lezen, maar die hem, zoals hij nog wel vermeldt, veel biedt.

Leon Verdonschot (2008). *Pushing the limits. Het leven van Keith Bakker.*
Amsterdam: De Bezige Bij. ISBN 978 90 2342 621 9, € 16,90.

Waar het verhaal van Lievens vooral hilarisch is, is *Pushing the limits. Het leven van Keith Bakker*, opgetekend door journalist Leon Verdonschot, veel rauwer en confronterender. De harde kanten van het junkenbestaan worden breed uitgemeten. De titel van het boek is zeer treffend gekozen. Voortdurend tot het uiterste gaan, dat is wat Bakker doet om aan de saaiheid van het bestaan te ontkomen. De beschrijvingen van Bakkers wilde jaren maken het boek echter niet bijzonder interessant. Herhaaldelijk dringt zich de vraag op waarom je dit alles zou willen weten - het leven van een verslaafde is niet per definitie interessant. Bakker, zo'n twintig jaar ouder en veel langer verslaafd, heeft meer ervaringen met de hulpverlening dan Lievens. Maar ook hij schrijft er niet uitvoerig over. In interviews liet hij zich wel uit over zijn slechte ervaringen met de Jellinek, waar ze Bakker volgens hemzelf verslaafd hielden door hem alleen maar methadon te geven. In zijn boek komt de Jellinek ook even ter sprake. Op het moment dat hij bij de instelling aanklopte en dringend hulp nodig had, gaven ze niet thuis en plaatsten ze hem op de wachlijst. Hij voelde zich hierdoor gedwongen autoruiten in te gooien, zodat hij werd opgepakt en in de gevangenis kon afkicken. Een hulpverlener van de Medische

Dienst Heroïnegebruikers in Amsterdam komt er weliswaar redelijk goed vanaf, maar waarschijnlijk vooral omdat hij gemakkelijk voor Bakkers karretje te spannen was. Eigenlijk laat de man hem koud, tenzij hij geld weet te regelen. Over de definitieve afkickpogingen aan het eind van de vorige eeuw en zijn leven daarna komen we weinig te weten. Eigenlijk is dat jammer. Bakker besluit niet voor niets een eigen afkickprogramma te starten, gebaseerd op het twaalfstappenplan. (Een methodiek die ook hem van de drugs afhielp en waarmee de Jellinek tegenwoordig adverteert, maar dit terzijde.) Het twaalfstappenplan besteedt juist veel aandacht aan het leven na de drugs omdat deze fase moeilijker is dan het stoppen op zich. Het was leuk geweest als we wat meer over deze periode van Bakkers leven te weten waren gekomen.

Erik Stofferis (2008). *De grote verdoving. Leven zonder verslaving.* Utrecht: Zwerk.
ISBN 978 90 7748 782 2, € 19,50.

In *De grote verdoving*, geschreven door Erik Stofferis, komen we helemaal niets te weten over de auteur, die in 1998 De Helderheid Stichting oprichtte in Utrecht. Het boek is dan ook niet bedoeld als autobiografie. Stofferis zet er zijn eigenwijze opvattingen over verslaving in uiteen, aldus de tekst op het omslag. Duidelijk wordt wel dat de bestaande hulpverlening en dus ook hulpverleners tekortschieten. De grootste fout van de reguliere (alcohol)hulpverlening is volgens Stofferis dat die het middel te veel centraal stelt en niet de mens die het middel gebruikt. Alleen de alcohol weg nemen is te simpel, want de werkelijke reden voor het gebruik - de verdoving -

wordt daarmee niet zichtbaar. Mensen moeten daarnaar op zoek en mogen zich niet neerleggen bij de gevangenis waarin ze zijn terechtgekomen. Hulpverleners moeten hen helpen met deze zingevingsvragen en zich niet alleen richten op het wegnemen van het middel.

Los van dat Stofferis de reguliere verslavingszorg onderschat, was het ook hier

weer interessant geweest om te weten hoe Stofferis zelf heeft geworsteld met zijn zingevingsvragen. Hoe is hij tot zijn huidige inzichten gekomen? Wie heeft hem daarbij geholpen? Nu lijkt hij toch te veel de bekeerling, zonder enige twijfel overtuigd van zijn gelijk.